

УЗВИШШЯ

Гійом Аполлінер

Одного дня понад Парижем
Зійшлись в бою два літаки
Один червоний другий білий
В зеніті ж пламенів над ними
Одвічний сонячний літак

Один літак моя ж то юність
А другий людське майбуття
Вони боролися запекло
Отак архангел сяйнокрилий
З Люцифером колись боровсь

Лічба з задачею так б'ється
Так ніч воюється із днем
Так б'є на те що я люблю
Моя любов так ураган
Кричуще дерево ламає

І раптом тихо стало й любо
Париж як молоде дівча
Зі сну потягується млосно
Безжурно стріпує волоссям
І пісню весело співа

Де ж там моя упала юність
Глянь торжествує майбуття
Я проголошую сьогодні
Усьому світу що вродилось
Нове мистецтво ворожби

Бувають люди як узвишшя
Що височіють над людьми
І вдалині прийдешне бачать
Ясніш за всяке сьогодні
За всю минувшину чіткіш

Часів окрасо і шляхів

Минай триваючи невпинно
Нехай шиплять зловісні змії
Їх не боїться вітер з півдня
І післи й хвилі полягли

О плин часу якби машини
Навчилися нарешті мислить
У самоцвітні береги
Знай били б золотії хвилі
Знов піна матір'ю була б

І над орла зліта людина
Відрада синявих морів
Вона в повітрі тіні сіє
І сплінів рвійну круговерть
В якій наш дух сягає мрії

Іде доба новітніх магій
І скоро скоро ми побачим
Мільйони див мільярди чуд
Які й не снились міфотворцям
Старих вигадливих віків

Свідомості страшні глибини
Вас завтра зглиблять дослідять
І хто зна скільки ще істот
Добудуть з темних тих безодень
А з ними скільки ще світів

Ось підіймаються пророки
Мов гори сині вдалині
Знання у них точніші будуть
Ніж у теперішніх учених
Вони нас скрізь перенесуть

Бажання то велика сила
Ходи тебе я поцілую
О ти легка неначе племінь
Бо в нього ти взяла навіки
І муку й сяєво і пал

Настане час і ми спізнаєм
Усі можливості страждання
І то не буде ні одвага
Ні самозречення ані
Щось інше досі нам відоме

Багато знайдемо в людині
Не шуканих іще прикмет
До ґрунту вивчим людську волю
Яка народиться там сила
Без інструментів і машин

Між нами ходять добрі мани
І проникаються взаємно
Відколи час добіг до нас
Початки щезли і кінці
Глянь перстень в тебе на руці

Часи пустель і роздоріж
Часи майданів і узвиш
Прийшов я фокуси робити
Із мертвим ніби талісманом
Живішим за живе життя

Вже остаточно увільнився
Я від усіх природних пут
Хоч може вмру та не згрішу
Чого ніхто ще не торкався
Те я в руці отут держу

Я звідав те чого ніхто
Не може навіть уявити
На цій долоні я не раз
Життя ізважив невагоме
І можу вмерти сміючись

В таку шугав я височінь
Що все на світі ледве мріло
І дивовижі і фантоми
Невже ж тепер мене здивує
Той мім що хоче вдати жах

Прощай же юносте жасминна
Вдихав твій свіжий аромат
Я на квітчастих колісницях
Між дзвоників гірлянд і масок
Як карнавалив буйний Рим

Прощай же юносте Різдво
Коли життя було як зірка
Чий сяйний відблиск я вбачав
У ріднім морі Середземнім
Перлистішим за метеори

Пухнастішим за килим хмар
За гнізда ангельські м'якішим
Блискучішим за ореоли
Усіх розсіяних світил
Гармоніє моя ти втіхо

Я зупинився і дивлюся
Як по горючім морогу
Повзе змія не хто ж як я
Я флейта разом і флейтист
І бич який шмагає інших

Вже настає доба страждання
Надходить ера доброти
Прощай же юносте Пора
Прийшла майбутнє нам пізнати
Не помиравши від знання

То буде час палкої ласки
Де воля створить чудеса
Сім років небувалих випроб
І люди стануть як боги
Живі і мудрі і пречисті

Нові відкриються світи
Дух томиться неначе цвіт
Що вродить духовитий овоч
Перед очима в нас дозріє
Він на веселих схилах гір

Я справді знаю це життя
І так лиш я співати вмію
Що пісня сиплеться як зерно
Ей ви співаки замовчіть
Не сійте куколю в пшеницю

Приплив до порту корабель
Увесь у вимпелах в штандартах
Нікого там ми не знайшли
Одну лише червону жінку
Що замордована лежала

А то раз жебрав я й мені
Хтось кинув полум'я у руку
Що опекло мене до губ
Не міг сказати я й спасибі
Непогасимий смолоскип

О де ти де мій друже милий
Ти так у себе заглиблявся
Що залишилась лиш безодня
Пірнув туди я стрімголов
Аж у безколірні глибини

Я знову чую власні кроки
По неторованих стежках
Я всюди чую власні кроки
То тихі то швидкі й широкі
То близько десь то віддаля

Напевне голиться зима
Йде сніг і я такий нещасний
Пройшов я небо де життя
Як музика розкішна ллється
Земля ж забіла для очей

Ви люди звикніть так як я
До тих чудес що вам звіщаю
До доброти що йде у світ
До тих страждань що я виношу
І ви пізнаєте майбутнє

Із тих страждань і доброти
Нова утвориться краса
Довершеніша за колишню
Яку пропорції творили
Йде сніг я весь горю й тремчу

Ось я сиджу вже за столом
Пишу про все чого досвідчив
І що співав там угорі
Он дерево гінке гойдає
Розвихреноволосий вітер

Якийсь циліндр красує на
Столі де фруктів цілі гори
Лежать і мертві рукавички
Он дама крутить собі в'язи
А кавалер їсть сам себе

На дні часу вихриться бал
Убив я душку-диригента
І чищу друзям помаранчу
Таку духмяну і сочисту
Як прерозкішний фейерверк

Усі вже мертві метрдотель
В бокали ллє шампан уявний
Що піниться немов слимак
Шумує мов поетів мозок
Троянда ж пісню завела

Он раб тримає голий меч
На ріки схожий і джерела
За кожним махом розтинає
Він всесвіту тугий живіт
Відкіль нові світи виходять

Шофер сидить он за рулем
І щоразу як він сиренить
На розі чи на повороті
Встає новий безкрайний світ
Іще незайманий дівочний

А третій номер онде жінка
Що підіймається у ліфті
Вона все вгору вгору йде
І світло хвилями струмує
І міниться вона в тім сяйві

Та це маленькі ще секрети
А є ж і глибші таємниці
Які розкриваються от-от
Розіб'ють вас на безліч часток
Єдиною лишивши мисль

Та плач і плач і плачмо разом
Чи місяць буде той уповні
А чи тонкий молодичок
Ах плач і плач і плачмо разом
Ми ж насміялися за сонця

Життя тримають злотні руки
Пізнайте тайну золоту
Усе на світі бистрий племін
Що вицвітає з диво-ружі
І пречудовий точить дух